

БИБЛИОГРАФИЯ ЗА РАЗКАЗВАЧА НА ПРИТЧИ

Виолета Божилова

В края на отминалата година почитателите на иносказателя-чародей на словото Йордан Радичков чакаха със затаен дъх решението на Нобеловия комитет за определяне на лауреата за литература. Чакаха, защото техният любимец беше сред номинираните. Не би. Дали поради необмисленото издигане на две кандидатури от България за 2004 г., или за това, че малка е страната ни и неразпространен езикът ни, но оригиналното словесно богатство на мъдреца от Калиманица не бе удостоено с престижната награда, която заслужаваше. За своята читателска публика обаче, за литературната ни критика той си беше неувенчаният с лавров венец лауреат. Те си го тачат и обичат, четат и препрочитат, гледат пиесите му, слушат словото му.

Сред най-ревностните му почитатели са трите съставителки на крупния библиографски труд „Йордан Радичков 1929 – 2004. Биобиблиография“, представящ цялото творчество на Радичков и литературата за него – доц. Мария Младенова, Светла Девкова и Силвия Найденова. Свикнали сме да виждаме този род книжнина като скромни, дори невзрачни издания, обикновено напечатани на недоброкачествена хартия. Този път издателство „Аргус“ приятно изненадва ползвателите и, благодарение на съдействието на „Монбат“ АД, те държат в ръцете си едно луксозно, напечатано на хартия с превъзходни качества издание, достойно за творец от ранга на Йордан Радичков. Разбира се, най-важно е качеството на самата библиография. Ако трябва с две думи да се характеризира то, тези думи са професионализъм и прецизност от най-висока класа.

Прекрасната въстпителна студия на доц. Николай Звезданов е подходяща прелюдия към библиографския труд. С присъщия ѝ перфекционизъм Мария Младенова, под чието ръководство е изработена библиографията, пристъпва както към събирателската дейност, така и към подбора на съавторите. За такива избира Светла Девкова и Силвия Найденова. Резултатът показва, че не се е излъгала в избора си. В стремежа си да събере всичко написано от ръката на Радичков, а също и написаното за него,

тя привлича и щаб от нещатни, така да се каже, сътрудници сред своите студенти, които да съобщават за невключени в ТНБ заглавия, предимно от провинциални издания. По такъв начин авторките събират материалите си и по библиографски път, и емпирично, натрупвайки солидна база от данни, имаща основание да бъде класифицирана като изчерпателна. Проблемът със структурата на библиографията е решен оптимално: материалът е представен в два големи раздела: „Йордан Радичков в България“ и „Йордан Радичков в чужбина“.

В първия раздел е разпределен по жанрове, а във втория – по страни. Във всяко едно деление нареждането е хронологично. Този вид нареждане е най-подходящ при персоналиите, тъй като дава възможност за лесно проследяване на развитието на дадената личност. Така разгръщането на таланта на големия възшебник на словото във времето, неговият творчески път – от младия неизвестен врачански дописник Йордан Димитров до номинирания за Нобелова награда за литература Йордан Радичков е ясно маркиран в библиографията.

Трудът предлага цяла система от показалци – 12 на брой: именен, на произведенията на писателя на български език, на преводите им на чужди езици, тематичен показалец на публикациите му, хронологичен показалец на книгите му, хронологичен показалец на литературата за него, на периодичните издания, в които е сътрудничил, на българските периодични издания, публикували материали за него, на езиците, на които е превеждан, на страните, в които е превеждан, на псевдонимите и на географските имена. Тези показалци дават възможност да се търсят сведения за творчеството на Радичков в различен аспект и повишават значително информационните възможности на библиографията.

Какъвто и въпрос, свързан с Радичков, да решава един литературовед – бил той от биографично, жанрово, историческо или езиково естество (напр. изработване на честотен или диалектен речник на словото му) – той няма да мине без нейната помощ или поне ще го реши много по-бързо с нея.

Огромният информационен потенциал, който крие библиографията може да бъде използван и от много по-широк кръг ползватели: за разработване на дисертации, дипломни работи, литературни теми – от всички, които по една или друга причина имат намерение да се докоснат до вселената Радичков.

СБОРНИК В ПАМЕТ НА ЦЕНКО ЦВЕТАНОВ

В сянката на по-големия си и по-известен брат проф. Тодор Боров делото на по-малкия брат, запаления деец на библиотечното поприще от 50-те години Ценко Цветанов, на пръв поглед като че ли не изпква толкова ярко. Но така е само на пръв поглед и причината е може би в това, че Цветанов напусна рано този свят (1960 г.), а съдбата дари Боров с дълголетие и му даде възможност да сподели огромните си знания и опит в полето на библиографията и библиофилството. Докато той обаче беше преди всичко библиограф, Ценко Цветанов беше универсален специалист в библиотечно-библиографските науки. Той владееше библиотекознанието в дълбочина, но в не по-малка степен владееше и библиографията. Не само беше проникнал в най-тънките подробности на всички библиотечни процеси, но беше и техен законодател. Повечето практически помагала от онова време бяха съставени или само от

ЦЕНКО ЦВЕТАНОВ
и българската книжовна култура

него, или с неговото участие. Освен всички тези заслуги, Ценко Цветанов беше и талантлив детски писател, и успешен управленец в качеството си на директор на Държавния библиотечен институт. А като обичан преподавател по двете основни дисциплини – общо библиотечнознание и българска библиография – бе написал и единствените по тези дисциплини учебници, та те се ползваха и в профил Библиография в Софийския университет.

Прави чест на ръководството на днешния приемник на Института – Специализираното висше училище по библиотечнознание и информационни технологии, че отбелязва достойно стогодишнината на Ценко Цветанов, като организира тържествено честване, чиято сърцевина беше научната конференция „Ценко Цветанов и българската книжовна култура“. Безупречната организация на конференцията беше предпоставката, която осигури високото научно равнище на нейното протичане. За участие бяха поканени такива учени като професорите Ани Гергова, Веселин Трайков, Елка Константинова, Марин Ковачев и др. Много скоро след конференцията ръководството на Висшето училище осъществи и инициативата си докладите от нея да бъдат издадени в специален сборник, чието заглавие е нейният надслов, в резултат на което пред културната общественост е спретнатото томче на сборника, отразяващо приносите на една заслужила личност в различни ниши на българската книжовност. Още заглавието подчертава не тясно библиотековедските и библиографски изяви на Ценко Цветанов, а именно приносите му в общокултурен мащаб.

За вниманието, което е отделено на инициативата говори и фактът, че съставителството на сборника е поверено на декана на Факултета по библиология, информационни системи и обществени комуникации доц. д-р Мария Младенова, която е в центъра на замисъла, организацията и осъществяването на проявата. Тя е подбрала прецизно докладчиците, стремежи се личността на Цветанов да бъде всестранно представена. Младенова е автор и на един от докладите, разглеждащ една от основните насоки, в които е работил юбилярът – библиотечнознанието. Самата тя изявен библиотековед, оценява високо значението на Ценко Цветанов като ерудирани

специалист, но особено ценен е за нея опитът му на първопроходец в теорията на библиотечното дело у нас. Доц. Младенова е подчертала този факт неколккратно: първи учебници по основните дисциплини, първи авторски таблици у нас, първо помагало по минимум библиотечна техника.

Библиографските прояви на Цветанов пък са обстойно разгледани в доклада на преподавателката по обща библиография доц. д-р Донка Правдомирова. Като се спира последователно на схващанията му за видовете библиографии, на детайлното проучване от него на историята на българската библиография, на работата му в ББИНП, тя също не е пропуснала да отбележи основополагащата му роля на историк и теоретик на библиографознанието.

На изключително интересната тема за човешкия фактор в информационната среда в условията на компютризация е посветил доклада си ректорът на Училището доц. д-р Стоян Денчев. Докладът е озаглавен „Мащабност, обществена значимост и социално съдържание на компютризацията“. Лайтмотивът на доклада е изводът, че „единствен субект на осъзнатия труд и творчеството е бил, остава си и винаги ще бъде човекът“. Този факт предопределя голямата отговорност за интелектуалната и технологична подготовка на възпитаниците на училището – онези които утре ще формират библиотечната информационна среда.

С високопрофесионална вещина анализира творчеството на детския писател Ценко Цветанов литературната критичка проф. Елка Константинова. Тя изтъква дидактичното значение на разказаните с много любов към децата приказки, разказчета, романчета и откровено споделя, че би се радвала, ако погледът и на съвременните деца се обърне към тях, позабравени през годините, но актуално звучащи и днес с извечните понятия за добро и зло. Вместо, добавя проф. Константинова, „да гледат по телевизията опошлени варианти на празнодумно забавление“.

Определен интерес предизвиква една малко позната страна от личността на Ценко Цветанов, осветена от младата преподавателка и възпитаничка на Училището Светла Шапкалова – толстоистките възгледи на юбиляра.

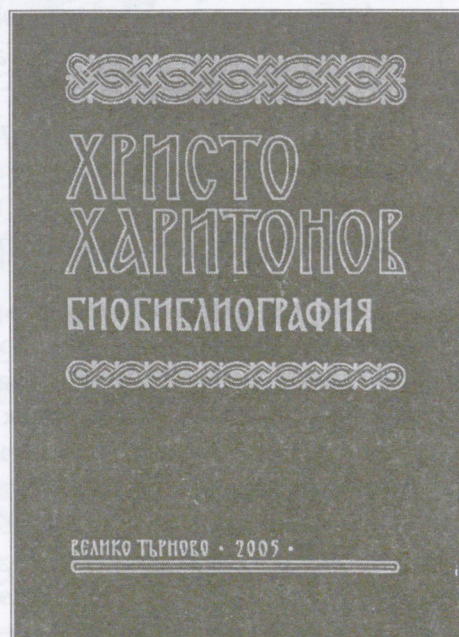
Сред докладите, представляващи спомени, особено затрогващ е „Един спомен на Павел Цветанов за Ценко Цветанов“, т.е. спомен на сина, когото бащата оставя невръстен сирак. От този спомен се вижда, че арх. Павел Цветанов е наследил бащината дарба на умел разказвач – използвал е интересен похват – спомените на малкото момче се разказват в трето лице, видени сякаш от външен наблюдател.

Не е възможно в рамките на един отзив да се спрем на всичките двадесет и пет доклада. Може да

се каже обаче, че всички те са обединени от идеята за уважаване на традицията и на личностите, които са вложили сили и знания в градежа на българската библиотечна наука и са проправяли нелекия път на развитие на някогашния Държавен библиотечарски институт, приютен от Народната библиотека „Кирил и Методий“, за да стигне до днешното Специализирано висше училище по библиотекознание и информационни технологии.

КНИГИ, КОИТО ПОЛУЧИХМЕ В РЕДАКЦИЯТА

Книгата „Последният бохем. Спомени за Петър Ненов“ (С., Бълг. писател, 1995. 280 с.) съдържа спомени за известния български писател, журналист и бохем Петър Ненов, които са написани от негови приятели, колеги, съвременници. В изданието е поместен и текст на нашия колега доц. д-р Петър Парижков, зам.-гл. редактор на списание „Издател“, озаглавен „Раят преживе“ – разхвърляни спомени за Петър Ненов (с. 214–219). Споменът на П. Парижков пресъздава интересни акценти, свързани с преживявания в старата столица В. Търново от 1965 и 1966 г., както и творчески срещи с П. Ненов при съвместната им работа в Радио София. Текстът е отбелязан с дата 31 март 2004 г.

В началото на 2005 г. излезе книгата „Христо Харитонов. Биобиблиография“. Съставители на изданието са Галя Чоухаджиева и Белослава Спартянова-Рашкова, художник на корицата е проф. Никола Хаджитанев. Изданието е реализирано от „Абагар“ АД – В. Търново. В книгата са включени 1636 библиографски източника, свързани с публикации в научния, националния и регионалния ни печат, както и авторски книги на ст.н.с. д-р Христо Харитонов, директор на Регионален исторически музей – Велико Търново. Книгата е снабдена с именен и географски показалец за удобство на читателя.

Материалите подготви Стела Асенова

